

ابعاد تربیتی مناسبت های معنوی (ولادت یا شهادت اهل بیت)

نام استاد: حجت الاسلام ماندگاری

تاریخ: ۸۴/۹/۲۴

کلاسهای آموزشی تربیتی کانون دانش آموختگان طرح ولایت استان تهران (طرح تمهید)

چرا در مکتب ما سفارش شده است که شعائر الهی را معظم بشماریم؟ اولین چیزی که به نظر می رسد این است که اینها نوعی تذکر و راهنما هستند. معمولاً در مناسبت ها چند چیز را از اهل بیت می طلبیم. اول تطهیر گذشته، دوم بیداری در حال. یعنی از ایشان می خواهیم ما را از خواب غفلت بیدار کنند. سوم تضمین آینده، یعنی در آینده ما را از هدایت ها و حمایت های خودشان محروم نکنند. (حمایت آنها جنبه شفاعتی و هدایت آنها جنبه دعا و فریاد رسی دارد) همین که انسان برای کار های خوب، حس و حال ندارد، ولی برای کارهای بد، حس و حال دارد، نشان می دهد که درون او آلودگی وجود دارد.

در مثلث ارتباط با امام رضا(ع)، سه ضلع جدی داریم که هر کدام هم، زمینه ای دارد.

اضلاع مثلث شامل دو نقطه همفکری، همدلی و همراهی می باشد.

ریشه همفکری، معرفت است. محبت ریشه همدلی و اطاعت ریشه همراهی می باشد. باید دید در دل اهل بیت چه می گذشته، در دل ما چه می گذرد. آیا نگرانی های ما با نگرانی های اهل بیت سنخیت دارد. آیا در مسیر های مختلف از اهل بیت اطاعت می کنیم یا نه؟

بشر دو نیاز دارد ۱- تشنگی ۲- تاریکی

شهید آوینی می گوید امام حسین چشمه خورشید است: هم عطش را برطرف می کنند هم تاریکی را.

هیچ جایی دنیا به غیر از اهل بیت عصمت و طهارت، چشمه خورشید پیدا نمی کنیم.

ابعاد تربیتی تقلید به این نکته اشاره کردیم که اگر انسان اصل دین را بپذیرد، برای شناخت فروع آن، دنبال متخصص می رود.

اولین بعد تربیتی آن این است که وقتی اصل دین را پذیرفتیم، تقلید آسان می شود. باید این مسأله را در وجودمان پیگیری کنیم و ببینیم که آیا تقلید برای ما آسان است؟ آیا در تمام فروع دین، تقلید را پذیرفته ایم؟ چرا بعضی از مردم فکر می کنند که بعضی از مسائل و دستورات دینی، به ضرر آنهاست. برای فرار از پرداخت خمس، اموال خود را به نام همسرشان میکنند یا برای فرار از روزه، مسافرت غیر ضروری می روند. همانطور که وقتی وارد محیط تاریکی می شوید و می فهمید که باید کسی که راه را بلد است، جلوتر از همه حرکت کند و برای حج رفتن مدیر کاروان را جلوتر می گذاریم. چرا برای فروع دین دنبال کارشناس مسایل دینی نمی رویم. آقای پزشک در تشخیص بیماریها، مهندس ساختمان در ساخت و ساز و... ولی متأسفانه هنوز اهمیت و ضرورت پیروی کارشناس مسائل دینی (مرجع تقلید) به خوبی شناخته نشده است.

نتایج و فوائد تقلید را می توان به شرح ذیل ذکر کرد:

۱- تقویت روحیه مقابله با هوای نفس است ، انسان باور کند که برای تربیت نیازمند چارچوب است. تقلید به انسان چارچوب می دهد . هر کس چارچوب داشته باشد ، می تواند رشد خود را چک کند و اندازه گیری نماید.

۲- تقویت روحیه احتیاط ، احتیاط بر سر این موضوع که در عالم کسانی هستند که بیشتر از من می قهمند. این مسأله ، قدرت احتیاط را در انسان بالا می برد.

۳- تقلید موجب تقویت روحیه کمال طلبی می شود
فروعات پلکان کمال و معنای پذیرش اصول است . هر کس فروعات را انجام ندهد، در حقیقت اصول را نپذیرفته است

۴- تقلید باعث - تقویت روحیه عبودیت می شود. وقتی انسان با دستورات و فرامین حضرت حق انس بگیرد، با خدا انس گرفته است و روحیه عبودیت او تقویت می شود. حضرت علی (ع) می فرماید : « بین ما و شما قوم و خویشی نیست . همانطور که بین ما و خدا قوم و خویشی نبوده است» هر کس که عمل بیشتر و بهتر داشته باشد به خدا نزدیکتر است. (بعضی از مردم از روی جهالت می گویند : خدا بین ما و اهل بیت پارتی بازی کرده است.) هر کس که عمل بیشتر و بهتر داشته باشد به خدا نزدیکتر است . گاهی اوقات کنار ضریح امام رضا می گوئیم: برای خشنودی قلب امام رضا صلوات بفرستید. در حالی که نماز اول وقت که خیلی هم مهم است را رها می کنیم و مشغول زیارت هستیم . متوجه نیستیم که نماز اول وقت باعث خشنودی قلب اهل بیت می شود . هر چه از اهل بیت ، بیشتر اطاعت کنیم معلوم می شود که محبت و معرفت ما نسبت به آنها بیشتر است. بعد تربیتی تقلید «عبودیت» است . احترام گذاشتن ما به اهل بیت و مراجع تقلید به خاطر این است که آنها آدرس خداوند را به ما می دهند . هدف از برنامه های تربیتی و تقلیدی «عبودیت» است یعنی قله هر برنامه های تربیتی و تقلیدی عبودیت است.

چرا خداوند به بنیان خانواده اینقدر اهمیت داده است ؟ زیرا بندگی خداوند از بنیان خانواده سر چشمه می گیرد. اصلاً خداوند متعال ، یک خدای کوچک در خانواده گذاشته و آن مرد مسئول خانواده (پدر) است. اهل بیت هم به نهاد خانواده اهمیت فراوانی داده اند. اسوه و نماینده خانواده سالم و صالح را هم به جهان معرفی کرده است: انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت

اهل بیت پاکترین خانواده هستند . دشمنان اسلام هم تلاش زیادی کرده اند که نهاد خانواده تحکیم نداشته باشد. باید باور کنیم که می خواهیم « امت واحده » تشکیل دهیم. قرآن می گوید : « کنتم خیر امه خرجت لناس ولتکن امه واحده»

امت محوری به نام «امت». وقتی محور و هدف آن مشخص باشد ، مسیر واحد هم خواهد داشت. متأسفانه دشمن کلمه « امت » را که بار تربیتی دارد عوض کرده و به جای آن کلماتی چون، ملت و شهروند... را جایگزین کرده است . وقتی می گوئیم امت ، به امام هم توجه می شود ریشه آن هم « غدیر خم » است.

نکته بعدی «خدمت محوری » است . یعنی همه به فکر خدمت به مردم باشند نه به فکر غنیمت پروری همه واژه های ایثار . فداکاری و... در کنار کلمه « امت » معنای گیرد. همه دنبال خدمت کردن به مردم

باشند در این کار تعاون داشته باشند. خدا در قرآن دو بار کلمه تعاون را آورده است. «تعاونوا علی البر والتقوی» «ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان» متاسفانه سهامداران تعاونی «پر و تقوی» کمتر از سهامداران «تعاونی گناه» هستند.

سوال: در زمان غیبت با وجود محور واحد (عبودیت) مراجع تقلید فتواهای مختلفی را در امری واحد مشاهده می کنیم. با وجود این فتواهای مختلف از کجا بفهمیم که کدام مسیر به کمال ختم می شود؟
جواب: ریشه تعدد غیبت است. مقصر غیبت هم خودمان هستیم. وقتی مقصر هستیم چوب آن را هم می خوریم. چرا خداوند حجت آخر را در پرده غیبت برد؟ زیرا خود مردم قابلیت داشتن امام را نداشتند. هر موقع دلهای ما ظرفیت پذیرش امام را داشت. امام زمان ظهور خواهند کرد.

ابعاد تربیتی نماز

هر کاری که می خواهید انجام بدهیم برای آن سه مرحله وجود دارد: ۱- آماده سازی (مقدمه) ۲- انجام عمل ۳- تداوم عمل (ثمرات و تعقیبات)

آماده سازی و زمینه سازی نماز

- ۱- طهارت، مقدمه تمام اعمال عبادی طهارت است.
- ۲- اذان و اقامه (بعضی از مراجع تقلید را واجب کرده اند). اقامه یعنی این که ببینید وقتی قرار است مسیری را بدوید و سر خط یا مکان مشخصی بایستید، تا لحظاتی بعد از رسیدن همچنان ارتعاش وجودی دارید. تمام ما در زندگی در حال دویدن هستیم. **مقدمات، زمینه حضور قلب است و تازه کردن روحیه و نفس گیری برای انجام عمل عبادی است** ۳- قبله ۴- مکان نماز گذار ۵- لباس نماز گذار ۶- وقت شناسی ۷- نیت، قبل از نماز باید نیت درست باشد. ۸- حضور قلب ۹- لقمه حلال.
- مراحل فرآیند نماز: ۱- نیت ۲- تکبیره الاحرام ۳- استعاذه ۴- قرائت ۵- رکوع ۶- سجود ۷- برخاستن از سجده ۸- قنوت ۹- تشهد ۱۰- تسبیحات